

5. ábra A primer és szekunder információforrások használata különféle profilú tudományos kutatóintézetekben

1 – szekunder források, 2 – primer források.

* A sorszámmal tartozó intézmények elnevezését a cikk nem adja meg (szerk. megj.).

/CSUROVA–CSURAEVA, Sz. R. – GAENKO, O. N. – DUBUNINA, E. I.: *Izucsenie informacionnüh potrebnosztej szpecialisztov (na primere NII mediko-biologicsezkogo profilja)*. = *Naucsno-Technicseskaja Informacija*, 1. sor. 2. sz. 1979. p. 9–14./

(Novák István)

Milyen szolgáltatások igénybevételével fognak tájékozódni a lengyel tájékoztatók 2000-ben?

Noha – a vonatkozó szakirodalom ismeretében – Lengyelországban is tisztában vannak a prognosztizálás kockázatos és ellentmondásos voltával, az utóbbi néhány évben mégis számos ilyen vállalkozás próbált választ adni a kérdésre: a jelenlegi helyzetet és fejlődési irányzatokat alapul véve, mi várható 2000-ben?

Az ezredforduló preferált informatikai információszolgáltatásait illetően 23 tájékoztatót – dokumentalistát, könyvtárost és levéltárost – kértek fel a „tippelésre”. A mintát úgy választották meg, hogy – amennyire csak lehet – jellemző legyen az e foglalkozásokat űzők munkahelyi, területi, munkaköri megoszlására. A képzettségi szint és a szakmai gyakorlat vonatkozásában – éppen a jövőre való tekintettel – az átlagosnál lényegesen „jobb színvonalú” mintára törekedtek (a minta 80%-ának volt felsőfokú, 20%-ának pedig befejezetlen felsőfokú szakképzettsége, a kiválasztottak szakmai gyakorlatának ideje pedig 16–20 év között mozgott).

A szóban forgó szakembereknek az e célból szerkesztett kérdőívben konkrétan arra kellett válaszolniuk, hogy meghatározott informatikai témájú információszolgáltatási módszerek és formák milyen fontosak 1976-ban és mennyire lesznek azok 2000-ben, illetve hogy miként alakul – csökken vagy növekszik-e – fontosságuk 1977 és 1999 között.

A kérdőív csak a főbb alakulások iránt érdeklődött, s ezért nem volt terjedelmes és nehezen kitölthető, ami azért figyelemre méltó, mert a kérdőívek szerkesztése közben általában nehéz ellenállni a „mindent megtudni” kísértésének.

A felmérés alapvető eredményeit az 1. táblázat foglalja össze.

Az F és a G kérdéscsoportot konkrét tájékoztatói formákra bontva is feldolgozták a vállalkozás szervezői. E tekintetben a 2. táblázatban szereplő eredmények születtek.

A felmérés eredményei a következőképpen foglalhatók össze:

1. Megnövekszik a kurrensen szolgáltatott önképzési információk mint a permanens képzés forrásainak a jelentősége.

2. Fokozódik a maximális időmegtakarítást biztosító információk iránti igény, ami másként megfogalmazva annyit jelent, hogy mindinkább törekedni kell az információk elmélyült feldolgozására, szintézisére és átalakítására.

3. Megmarad a lengyel nyelvű információk jelentősége, ami az elsajátítás könnyebbé válásával, nagyobb pontosságával magyarázható.

A tájékozási módszerek és formák fontosságának alakulása

Kérdés-csoport	A feltett kérdés	Év	Jelentőség %-ban				
			5	4	3	2	1
A	Önképzési információ	1976	10	10	40	30	10
		2000	15	50	20	10	5
B	Kurrens információ	1976	19	43	21	14	7
		2000	34	32	17	14	3
C	Információ lengyel nyelven	1976	60	40	—	—	—
		2000	45	40	15	—	—
D	Irott-nyomtatott információ	1976	60	35	5	—	—
		2000	20	35	20	25	—
E	Audio-vizuális információ	1976	25	44	16	10	6
		2000	48	33	14	4	1
F	Tényinformáció	1976	26	43	19	9	4
		2000	51	28	14	5	2
G	Szignaletikus információ	1976	15	39	26	15	5
		2000	21	34	11	21	13

(Az osztályzatok jelentése: 5 – nagyon fontos, 4 – fontos, 3 – közepesen fontos, 2 – kevésbé fontos, 1 – igen kevésbé fontos.)

2. táblázat

Egyes tájékozási formák fontosságának alakulása

A feltett kérdés	Év	Jelentőség %-ban				
		5	4	3	2	1
Információs bulletin	1976	40	40	15	5	—
	2000	75	5	10	10	—
Szakmai filmek vetítése	1976	5	53	11	26	10
	2000	45	40	10	5	—
Szakmai tanulmányutak	1976	40	40	10	5	5
	2000	60	30	10	—	—
Mintaeszköztárak	1976	35	40	10	5	10
	2000	60	35	5	—	—
TV- és rádióvetélkedők	1976	15	40	20	20	5
	2000	35	35	20	10	—
Általános szignaletikus információ	1976	5	25	35	15	20
	2000	5	25	10	35	35
Általános analitikus információ	1976	20	50	20	10	—
	2000	30	35	25	10	—
Egyéneknek szóló kurrens szelektív információ	1976	25	40	20	15	—
	2000	25	45	5	20	5

/KUNICKI, M.: Kształtowanie się upodobań pracowników polskiej służby informacyjnej w zakresie sposobów ich informowania. = Zagadnienia Informacji Naukowej, 1978. 2(33). sz. p. 103–119./

(Futala Tibor)

